

ПРАВИЛА за търговия с природен газ

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С тези правила се определят:

1. условията и редът за обслужване на средствата за търговско измерване и поддържане на база данни и достъпа до тях;
2. редът и начинът за администриране на сделките с природен газ;
3. условия за смяна на доставчика от операторите на газопреносни мрежи и от операторите на газоразпределителни мрежи;
4. условията и редът за организиране балансирането на пазара на природен газ;
5. разпределението на пренесения по газопреносната мрежа природен газ по ползватели.

(2) Правилата за търговия са задължителни за страните по сделките с природен газ, посочени в чл. 175, 176 и 176а ЗЕ и собствениците на пряко присъединено съоръжение към преносната система.

Чл.2. ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ.

Пункт за приемане на газа – физическа точка от газопреносната мрежа, съоръжена със средства за търговско измерване, където се извършва измерването на качеството, налягането и количеството на природния газ, предназначен за пренос и се извършва неговото предаване от ползвателя на мрежата на Преносния оператор;

Пункт за предаване на газа – физическа точка от газопреносната мрежа, съоръжена със средства за търговско измерване, където се извършва измерването на количеството и налягането на пренесения природен газ и се извършва неговото предаване от Преносния оператор на ползвателя на мрежата;

Действащ пункт за предаване на газа - пункт за предаване на газа, свързан с присъединени съоръжения, които отговарят на нормативните изисквания за експлоатацията им. Пункт за предаване на газ с повече от един клиент на газ, чиито съоръжения са присъединени към газопровод на пряко присъединено съоръжение, се определя като действащ само в случаите когато за него са изпълнени изискванията на чл. 33 от настоящите Правила;

Входна точка – физическа точка от газопреносната мрежа, състояща се от един или няколко пункта за приемане на газа;

Изходна точка – физическа точка от газопреносната мрежа, състояща се от един или няколко пункта за предаване на газа;

Газорегулираща станция, Автоматична газорегулираща станция (ГРС, АГРС) – инсталация за регулиране налягането на природния газ, съоръжена и със средства за търговско измерване;

Клиент на газ – физическо или юридическо лице, което има на сключен договор за доставка на природен газ за небитови нужди, с място на доставка изходен пункт на предаване от газопреносната мрежа;

Пряко присъединено съоръжение - цялостно газопроводно съоръжение, собственост на едно или няколко лица, включващо тръбопровод/и, газорегулиращи и/или газоизмервателни уреди, което е директно свързано към газопреносната мрежа и има технологична възможност за получаване на природен газ от нея.

Балансьор – юридическо лице, което съгласно настоящите правила извършва сетълмент на индивидуалните дисбаланси на ползвателите и покупко-продажба на природен газ за целите на балансирането на газопреносната мрежа, въз основа на Методика за определяне на цена за сключване на сделки за балансиране по чл.21, ал. 1, т. 8 от ЗЕ, изготвена от него и утвърдена от ДКЕВР;

Балансиращ ползвател – ползвател на газопреносната мрежа, на който за определен пункт на предаване или приемане на газа се разпределя разликата между сумата от заявените количества и реално преминалото количество, при условие, че останалите ползватели на пункта получават разпределено количество равно на заявеното. В случай, че преминалото количество през пункта е по-малко от всички заявки на ползватели на мрежата минус заявката на балансиращите ползватели, останалите ползватели получават пропорционално намалено разпределено количество спрямо заявеното;

Пазар на природен газ за балансиране – организирана търговия с природен газ с цел финансово уреждане (сетълмент) на индивидуалните дисбаланси на ползвателите за определен период;

Ползвател на мрежата – физическо или юридическо лице, което има сключен Договор за пренос по газопреносна и/или газоразпределителна мрежа и договор за балансиране, вписан от Балансьора в регистъра по чл.24;

Преносен оператор/Оператор – юридическо лице, което осъществява услугата пренос на природен газ по газопреносни мрежи, притежател на лицензия/ии за пренос на природен газ;

Сетълмент – определянето и финансовото уреждане на индивидуалния дисбаланс между количествата природен газ, постъпили на входните точки на мрежата и количествата природен газ, изтеглени на изходните точки за всеки конкретен ползвател на мрежата за определен период от време;

Зона за балансиране – входно-изходна система, по отношение на която важи специален режим за балансирането и която може да включва газоразпределителни системи или част от тях;

Виртуална точка (VT) или Виртуална търговска точка - национална точка, чрез която ползвателите на мрежата могат да прехвърлят помежду си собствеността на газ дисбаланс

Балансираща енергия – природният газ, необходим за компенсиране на разликата между общите количества природен газ постъпили на входовете на газопреносната мрежа и

общите количества газ изтеглени на изходите на газопреносната мрежа и количествата природен газ, необходими за уреждане на индивидуалните дисбаланси на ползвателите;

Доставящи предприятия – добивни предприятия, предприятия за втечен природен газ (ВПГ), предприятия за компресиран природен газ (КПГ) и предприятия за производство на газ от ВЕИ, които имат възможност да доставят газ на входни точки на газопреносната мрежа;

Газов ден – период от време, започващ в 8.00 часа местно време (София) на съответния ден и завършващ в 8.00 часа местно време на следващия ден;

Газова седмица – период от време, започващ в 8.00 часа местно време (София) в понеделник от дадена седмица и завършващ в 8.00 часа местно време в понеделник на следващата седмица;

Газово тримесечие – период от време започващ в 8:00 ч. сутринта местно време (София) на първия ден на месец януари, април, юли и октомври и завършващ в 8:00 ч. сутринта на първия ден на всеки последващ април, юли, октомври и януари съответно;

Газов месец – период от време, започващ в 8.00 часа местно време (София) на първия ден от даден календарен месец и завършващ в 8.00 часа местно време на първия ден от следващия календарен месец;

Газова година – период от време, започващ в 8.00 часа местно време (София) на 1-ви януари от дадена календарна година и завършващ в 8.00 часа местно време на 1-ви януари на следващата календарна година;

Балансираща сметка – сметка, в която ежедневно се натрупват дневните дисбаланси за газовия месец;

Глава втора

УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ОБСЛУЖВАНЕ НА СРЕДСТВОТА ЗА ТЪРГОВСКО ИЗМЕРВАНЕ.

ПОДДЪРЖАНЕ НА БАЗА ДАННИ И ДОСТЪП ДО ТЯХ

Чл. 3. Измерването на количествата природен газ по договори, по които страна са доставящи предприятия или оператори на газохранилища, се извършва със средства за търговско измерване, монтирани на газоизмервателни станции, собственост на доставящото предприятие или на оператора на газохранилището. Доставящите предприятия и операторите на газохранилища сключват оперативни споразумения с Оператора на газопреносна и/или разпределителна мрежа, към която са присъединени, в които споразумения се уточнява редът и условията за съвместен мониторинг и контрол над измервателните съоръжения и обмена на данни от тях в реално време.

Чл. 4. Измерването на количествата природен газ, пренесен по газопреносната мрежа, се извършва със средства за търговско измерване, собственост на оператора на газопреносната мрежа, монтирани на газоизмервателните или газорегулиращите станции, разположени на изходните точки на газопреносната мрежа.

Чл. 5. Количествата природен газ, пренесен по газоразпределителната мрежа, се измерват със средства за търговско измерване, монтирани на изхода към потребителя, собственост на газоразпределителното предприятие.

Чл. 6. (1) Обслужването на средствата за търговско измерване е задължение на следните лица:

1. на оператора на газопреносната мрежа - за средствата за търговско измерване на газопреносната мрежа;
2. на оператора на съответната газоразпределителна мрежа - за средствата за търговско измерване на газоразпределителната мрежа;
3. на доставящо предприятие - за средствата за търговско измерване на неговите съоръжения;
4. на оператора на газохранилище - за средствата за търговско измерване на съоръженията на хранилищата за природен газ;

(2) Обслужването на средствата за измерване на клиенти на газ, чиито съоръжения са присъединени към пряко присъединено съоръжение с повече от един клиент на газ, се осъществява от собственика (собствениците) на това съоръжение и/или Оператора на газоразпределителна мрежа, в случаите по чл. 33, ал. 3;

(3) Лицата по ал. 1 и ал. 2 са длъжни да поддържат в техническа изправност средствата за търговско измерване и контролните средства за измерване, съгласно изискванията на Закона за измерванията.

Чл.7. Доставящи предприятия, операторите на газопреносната и газоразпределителните мрежи и операторите на газохранилища поддържат регистър на средствата за измерване на природния газ, монтирани на изхода на газопреносната или газоразпределителните мрежи и на изходите на съответните съоръжения на доставящи предприятияи газохранилища.

Чл. 8. (1) В регистъра по чл. 7 се посочват:

1. данни за типа на средствата за търговско измерване;
2. информация за извършените метрологични проверки на на средствата за измерване.

(2) Лицата по чл. 7 са длъжни да поддържат регистъра в актуално състояние за посочените в предходната алинея данни.

Чл. 9. (1) Операторите на газопреносната и газоразпределителните мрежи при поискване от заинтересованите страни по сделка с природен газ са длъжни да предоставят данни от поддържаните от тях регистри.

(2) Формата и срокът за представяне на информация по искането по ал. 1 се определят от оператора на мрежата.

Глава трета

СДЕЛКИ С ПРИРОДЕН ГАЗ

Раздел I

АДМИНИСТРИРАНЕ НА СДЕЛКИТЕ С ПРИРОДЕН ГАЗ

Чл. 10. Операторът на газопреносната или газоразпределителна мрежа администрира сделките с природен газ, чиято доставка се извършва по газопреносната или газоразпределителна мрежа, на която е собственик и/или оператор, чрез сключените договори за пренос.

Раздел II

СКЛЮЧВАНЕ НА СДЕЛКИ С ПРИРОДЕН ГАЗ

Чл. 11. (1) Лицата по чл. 175 от ЗЕ в посочените от закона случаи сключват договори за пренос, разпределение, доставка и съхранение на природен газ при регулирани от ДКЕВР цени.

(2) Доставката на природен газ от обществения доставчик и от крайните снабдители за заявените по договора за доставка количества природен газ е услуга от обществен интерес, която се извършва по регулирана цена.

Чл.12 Сделките с природен газ в страната се извършват на основата на писмени договори.

(1) Търговците на природен газ сключват договори за:

а/ доставка на природен газ на клиенти;

б/ пренос на природен газ по газопреносна мрежа;

в/ пренос на природен газ по газоразпределителна мрежа;

г/ съхранение на природен газ в съоръжение за съхранение и/или в съоръжение за втечен природен газ;

д/ покупка и продажба на природен газ за балансиране на договорите си за доставка;

д/ закупуване на природен газ от търговци на природен газ в или извън страната, от доставящи предприятия в или извън страната и от обществения доставчик;

(2) Общественият доставчик сключва договори за:

а/ доставка на природен газ с крайни снабдители и с клиенти, присъединени към газопреносната мрежа;

б/ пренос на природен газ по газопреносна мрежа;

в/ пренос на природен газ по газоразпределителна мрежа;

в/ съхранение на природен газ с оператори на съоръжения за съхранение и/или с операторите на съоръжения за втечен природен газ;

г/ пренос и съхранение на природен газ;

д/ покупка и продажба на природен газ за балансиране на пазара на природен газ;

е/ доставка на природен газ с оператори на газопреносни мрежи и с оператори на съоръжения за съхранение;

(3) Операторът на газопреносната мрежа сключва договори за:

а/ пренос по газопреносна мрежа и по газопроводи ниско налягане;

б/ балансиране на пазара на природен газ;

в/ доставка на природен газ за технологични нужди.

(4) Операторът на съоръжение за съхранение сключва договори за:

а/ пренос и съхранение на природен газ ;

б/съхранение на природен газ в съоръжение за съхранение;

в/доставка на природен газ за технологични нужди;

г/балансиране на пазара на природен газ.

(5) Доставящите предприятия сключват договори за:

а/ доставка на природен газ с обществения доставчик, с крайни снабдители, с търговци на природен газ, с оператори на газопреносни мрежи и с оператори на съоръжения за съхранение, както и с клиенти на природен газ в или извън страната, при условията на чл.176а от Закона за енергетиката;

б/продажба на природен газ за балансиране на пазара на природния газ;

в/пренос на природен газ по газопреносна и/или по газоразпределителна мрежа.

(6) Операторът на газоразпределителна мрежа сключва договори за пренос по газоразпределителна мрежа.

(7) Крайните снабдители сключват договори за:

а/доставка на природен газ на клиенти, присъединени към газоразпределителна мрежа;

б/закупуване на природен газ от обществения доставчик, търговци на природен газ и доставящи предприятия;

в/пренос по разпределителна мрежа;

г/ пренос по газопреносна мрежа;

д/ съхранение на природен газ;

е/ покупка и продажба на природен газ за балансиране.

(8) Клиентите на газ сключват договори за:

а/ доставка на природен газ;

Чл.13. (1) Договорите по сделките за доставка на природен газ с обществения доставчик, търговците и крайните снабдители следва да съдържат най-малко следните данни:

1. предмет на договора, права и задължения на страните по него;

2. програма, съдържаща информация за количествата природен газ, договорени за доставка, в т.ч. по тримесечия, месеци и дни (при договори за доставка със срок по-малък от календарен месец), както и максимално дневно количество;

3. периода от време и условията за доставка на количества природен газ със съответните качествени показатели и параметри, в т.ч. точка на приемане, предаване и измерване на природния газ;

4. ред, срокове и начини за заплащане на доставяните количества природен газ;

5. санкции при неизпълнение задължения на страните по договора;

6. условия за едностранно прекратяване на договора от страна на клиента без заплащане на допълнителни такси и/или санкции.

7. финансови гаранции от страна на клиента, гарантиращи изпълнението на задълженията му по договора за доставка.

Чл.14. (1) Договорите за пренос на природен газ по газопреносна и газоразпределителна мрежа се осъществяват при публично известни Общи условия, одобрени от ДКЕВР, които следва да съдържат най-малко следните данни:

1. периода от време и условията за пренос, договорените капацитети за пренос по точки на приемане и предаване на газа, програма за пренос и количества природен газ.
2. условия, ред и срокове за уведомяване при спиране или намаляване на преноса и възстановяването му, отговорности, мерки за безопасност и опазване на съоръженията, мерки за предотвратяване на загуби;
3. условия, ред и срокове за спиране или ограничаване на преноса и възстановяването му, в случаите на неизпълнение на задължения по договорите за пренос;
4. условия, ред и срокове за уведомяване при извършване на планови ремонти на газовите съоръжения;
5. начин и срокове за ликвидиране на аварии по газопреносната мрежа и съоръженията към нея;
6. ред и условия за проверка на средствата за търговско измерване и за предоставяне на информация от средствата за търговско измерване;
7. санкции при неизпълнение задължения на страните по договорите;
8. качествени показатели и параметри, в т.ч. точка на приемане, предаване и измерване на природния газ;
9. цена и начин на плащане;
10. условия за смяна на доставчика;
11. процедури по заявки и коригиращи заявки за количества природен газ за пренос в рамките на договорения капацитет.

(2) Задължително условие за сключване и за изпълнение на Договор за пренос е ползвателят на мрежата да има действащ договор за покупко-продажба на природен газ за балансиране (договор за балансиране) с балансьор, определен съгласно тези правила. Балансьорът следва незабавно да информира оператора на мрежата за сключването, прекратяването или прекъсването действието на договор за балансираща енергия. Балансьорът води регистър на лицата, с които е сключил договор за балансираща енергия и го публикува на интернет страницата си.

(3) Договор за пренос на природен газ се сключва само до пункт за предаване на газа.

(4) Договор за пренос по газопреносна мрежа се сключва само с лица, които отговарят на условията на чл.2, ал.1 от Правилата за предоставяне на достъп до газопреносната и/или газоразпределителните мрежи и за достъп до съоръженията за съхранение на природен газ, приети с решение на ДКЕВР.

(5) Договор за пренос по газопреносна мрежа се сключва само с лица, които са преминали процедура по регистрация от Балансьора. Регистрацията потвърждава наличието на финансови, човешки и технически ресурси за изпълнение на задълженията им в качеството на ползватели на газопреносната мрежа. За регистрирани служебно се считат лицата, получили лицензия за обществена доставка и лицензия за краен снабдител.

(6) Не се регистрират лицата, които имат дължими плащания, сроковете за които са изтекли, към оператора или към друг участник на пазара на природен газ в страната или на територията на Европейския съюз.

(7) Прекратява се регистрацията на лицата за които се установи, че не изпълняват изискванията на ал. 5 и ал. 6.

Чл.15. В случай на нарушаване на режима за газоснабдяване по чл.188, ал.2 от ЗЕ, операторът на преносната мрежа уведомява страните по договорите за пренос. При отмяна на ограничението операторът на преносната мрежа възстановява преноса, като съевременно уведомява страните по ред и срокове, определени от оператора на газопреносната мрежа.

Чл.16 (1) Природният газ, доставян от обществения доставчик, търговците на природен газ, доставящите предприятия и крайните снабдители се доставя и фактурира в съответствие с условията на конкретните договори за доставка и приетата Програма на доставка по чл. 13, ал. 1, т. 2 за съответен клиент в дадена точка и пункт.

(2) При договори за доставка на регулирани цени, цената на природния газ се образува в съответствие с Наредба №2/19.03.2013 г. за регулиране на цените на природния газ..

Раздел III

Договори при свободно договорени цени

Чл. 17. Доставящите предприятия, търговците на природен газ и клиентите сключват договори за доставка на природен газ помежду си по свободно договорени цени.

Чл. 18. (1) Страните по договорите по чл. 17 уведомяват писмено оператора на газопреносната и/или газоразпределителните мрежи, по които се извършва доставката на природния газ, за сключените от тях договори, в 14-дневен срок от тяхното сключване.

(2) Уведомлението по ал. 1 се извършва във форма, определена от оператора на съответната мрежа, и съдържа:

1. продавач, индивидуализиращи данни;
2. купувач, индивидуализиращи данни;
3. срок на договора, количество природен газ по графика за доставка в хил. куб. м, посочено по месеци, тримесечия и в годишен аспект, а също така и с минимален и максимален часов разход. В случай, че договорът е за период, по-кратък от един месец, количествата следва да бъдат посочени по седмици и среднодневно;
4. качествени характеристики на природния газ;
5. пункт на приемане и предаване на газа.

(3) Операторът на газопреносната мрежа поддържа публичен регистър и на приетите договори при свободно договорени цени.

Раздел IV

ПРОЦЕДУРА ЗА СМЯНА НА ДОСТАВЧИКА

Чл.19 (1) Всеки клиент, страна по договор за доставка на природен газ, има право да смени доставчика си, при спазване на договорените условия, по всяко време, като изпрати писмено уведомление до доставчика си за прекратяване на договора за доставка;

(2) При прекратяване на договор за доставка на природен газ в резултат на упражнено право за смяна на доставчика, клиентът не дължи такси и неустойки за предсрочно прекратяване на договора за доставка с първоначалния доставчик.

(3) Всеки клиент, упражнил правото си на свободен избор на доставчик, сключва годишен договор под условие за доставка на природен газ по регулирани цени с обществения доставчик или крайните снабдители. Договорите под условие се изпълняват при нарушен график на доставка, в случаите на прекъсване работата на пазара по чл. 72-74 от ЗЕ.

(4) При упражнено право за смяна на доставчика, както и при изпълнение на договор под условие, договореният капацитет за пренос през съответната газопреносна и/или газоразпределителна мрежа се прехвърля от първоначалния доставчик на новия доставчик в съответствие с постигнато между тях споразумение и по реда и условията на правилата за ползване на съответната мрежа, разработени от съответния оператор и одобрени от ДКЕВР.

Глава четвърта

БАЛАНСИРАНЕ НА ПАЗАРА НА ПРИРОДЕН ГАЗ

Раздел I

Общи положения

Чл. 20. (1) Балансиране на пазара на природен газ е компенсиране на разликите между количеството природен газ, подадено от даден ползвател на газопреносната мрежа на входните точки и количеството природен газ, изтеглено от този ползвател през изходните точки на мрежата за един газов ден. Условията за уравниване на дисбалансите, уреждането на финансовите взаимоотношения и цените за покупка и продажба на балансираща енергия се определят въз основа на Методика за определяне на цена за сключване на сделки за балансиране по чл.21, ал.1, т.8 от ЗЕ, изготвена от балансьора и утвърдена от ДКЕВР.

(2) Отговорността за поддържане на съответствие между подадените на входни точки и изтеглени в изходните точки от газопреносната мрежа количества природен газ е на ползвателите на газопреносната мрежа.

(3) Всеки ползвател на мрежата извършва необходимите действия по осигуряване на съответствие между количествата природен газ, които подава в газопреносната мрежа и количествата, които изтегля от мрежата през съответния ден, така че да се минимизира необходимостта от предприемане на действия по физическо (остатъчно) балансиране на газопреносната мрежа от страна на оператора на газопреносна мрежа.

(4) С цел изравняване на дисбалансите по своите балансиращи сметки в рамките на газовия ден, ползвателите на мрежата могат да продават и купуват природен газ, използвайки Виртуалната търговска точка на страната за съответната газопреносна мрежа. За тези сделки те уведомяват оператора на газопреносна мрежа. При необходимост от

предприемане на балансиращи действия от страна на балансъора, той също може да търгува природен газ на Виртуалната търговска точка на страната.

(5) Операторът на газопреносната мрежа предоставя на ползвателите на преносната мрежа и на балансъора навременна и надеждна информация в реално време за количествата и параметрите на природния газ, предаден и приет от ползвателите съответно във входните и изходните точки на газопреносните мрежи и по измервателни линии и определя дневните дисбаланси на всеки ползвател на мрежата;

(6) Операторът на газопреносната мрежа осигурява навременна информация за балансовия статус на всеки ползвател на мрежата.

Чл. 21. Балансърът е юридическо лице, регистрирано по Търговския закон или с аналогична регистрация в страна от Европейския съюз, което закупува и продава природен газ за балансиране. Балансърът за съответната газопреносна мрежа се определя от ДКЕВР. Балансърът за съществуващите газопреносни мрежи се определя от ДКЕВР в шестмесечен срок от влизане в сила на тези правила.

Чл. 22. (1) Сделките с природен газ за балансиране на пазара се сключват между ползвателите на газопреносната мрежа от една страна и балансъора от друга или между различни ползватели в рамките на газовия ден.

(2) Операторът на газопреносната мрежа администрира сделките по ал. 1, като осигурява навременна и надеждна информация за сключване на сделките за балансиране и определя дисбалансите, за които трябва да бъде закупена или продадена балансираща енергия. Начинът по който се определят дисбалансите, се определя в Правила за балансиране на мрежата, публикувани на интернет страницата на оператора.

(3) Ползвателите на газопреносната мрежа предоставят на оператора на газопреносната мрежа заявки и коригиращи заявки, в съответствие с клаузите на сключените договори за пренос. Операторът потвърждава или отхвърля подадените заявки и/или коригиращи заявки за деня в срок от два часа след тяхното постъпване.

(4) Балансърът разработва и представя за одобрение в ДКЕВР Правила за предоставяне на балансираща енергия, в съответствие с които предлага услугите по балансиране на пазара, Общи условия на договорите за продажба и на договорите за изкупуване на природен газ за балансиране и Методика за определяне на цена за сключване на сделки за балансиране по чл. 21, ал. 1, т. 8 от ЗЕ, като ги публикува на интернет страницата си.

(5) Балансърът следва да осигури организация, средства и канали за своевременна и надеждна комуникация с другите участници на балансиращия пазар при условията на утвърдените от Комисията Правила (наричана по-долу за краткост платформа).

(6) Балансърът следва да предприеме необходимите действия за организиране на борсова търговия на природен газ.

(7) Балансърът сключва сделки за продажба/покупка на балансираща енергия с ползвателите на мрежата на цени, определени на база на Методика за определяне на цена за сключване на сделки за балансиране по чл. 21, ал. 1, т. 8 от ЗЕ, одобрена от ДКЕВР.

(8) В Методиката по ал. 7 се определя надбавка върху продажната и намаление от покупната цена в съответствие с необходимите инвестиции и присъщи разходи на балансьора за балансирането на пазара на природен газ, сключването и изпълнението на сделките.

(9) Търговците на природен газ, общественият доставчик и доставящите предприятия имат право по всяко едно време да предложат на балансьора цена и количество природен газ за физическа продажба на балансираща енергия.

(10) Покупката на балансираща енергия по ал. 9 се осъществява от лицата с най-ниската цена за съответния период по представените оферти и по сключените дългосрочни договори за покупка на газ от балансьора, вземайки предвид и предложените обеми.

(11) При отрицателен дисбаланс (сумата от количествата природен газ, доставени на входните точки е по-малка от количествата природен газ, изтеглени на изходните точки), за възстановяване на баланса балансьорът използва допълнителни количества, доставени във входните точки и/или количества природен газ, съхранявани от балансьора в съоръжение за съхранение на природен газ.

(12) При положителен дисбаланс (сумата от количествата природен газ, доставени на входните точки е по-голяма от количествата природен газ, изтеглени на изходните точки), за възстановяване на баланса балансьорът съхранява излишъка в газопреносната мрежа съгласно споразумението с Оператора на газопреносна мрежа или в присъединено към мрежата газово хранилище.

(13) За осигуряване на физически необходимите количества природен газ балансьорът трябва да има сключени гъвкави дългосрочни договори (най-малко за 1 година напред) за доставка на природен газ, съобразно максималния размер на възможните физически дисбаланси на природен газ в газопреносната мрежа, определени от оператора на газопреносна мрежа.

Чл.23 (1) В Общите условия на договорите за продажба и покупка на природен газ от балансьора се включва и изискване за учредяване и поддържане в полза на балансьора на финансова гаранция съгласно Общите условия на договорите за продажба/покупка на природен газ за балансиране. Договорите за продажба и купуване на природен газ за балансиране влизат в сила след представяне на валидна финансова гаранция;

(2) Действието на договора за балансиране се прекъсва в момента, в който стойността на закупената и неплатена в срок балансираща енергия надвиши размера на финансовата гаранция, предоставена от ползвателя на мрежата. В този случай Операторът на газопреносна мрежа прекратява преноса на природен газ за този ползвател за периода на прекъсване на договора за балансиране и губи качеството си на регистриран ползвател на мрежата за периода на прекъсване.

Чл.24. В срок от 3 дни след изпълнение на изискванията на чл. 23, ал. 1 и ал. 2 балансьорът подава информация за сключените от него договори за балансиране на оператора на газопреносната мрежа, и вписва лицата, страна по договор за балансиране, в регистър на участниците на пазара за балансиране със статус "регистриран".

Чл.25. Балансьорът публикува на своята интернет страница:

- (1) списък на регистрираните участници с информация за наименованието, идентификационния номер, датата на регистрацията и статуса;
- (2) актуална информация в регистъра по ал. 1;
- (3) цените за продажба и за покупка на природен газ за балансиране за съответния ден, не по-късно от началото на съответния газов ден;
- (4) общият брой на извършените сделки с природен газ за балансиране за газовия месец, не по-късно от 10-то число на следващия газов месец;
- (5) обемът на физически закупувания и продаден природен газ за балансиране.

Раздел II

БАЛАНСИРАЩА СМЕТКА

Чл.26. (1) Ползвателите на газопреносната мрежа сключват договор с оператора на газопреносната мрежа за откриване и обслужване на Балансираща сметка.

(2) Операторът на газопреносната мрежа води балансираща сметка с натрупване за газовия месец за портфолиото на даден ползвател на мрежата по отношение на разликата между подаваните и изтегляните от него количества природен газ, на основание сключен договор за пренос ;

(3) Всеки ползвател на газопреносната мрежа следва да се стреми да поддържа балансиращата си сметка максимално близо до нула, като за целта предприема действия на балансиращия пазар и същевременно представя на оператора дневни заявки от/към балансиращата сметка, като те са с приоритет пред останалите заявки за пренос.

Чл.27. Операторът на газопреносната мрежа предоставя достатъчна, навременна и надеждна информация по отношение на балансовия статус на ползвателите на ниво оперативна информация на часова база, с цел да предприемат навременни корективни действия на балансиращия пазар. В случай, че на един пункт на приемане или предаване на газа има активни договори за пренос на повече от един ползвател на мрежата, оперативната информация е агрегирана за пункта (информация от търговския уред за измерване). В този случай дисбалансите се изчисляват на база на разпределените количества по ползватели, по пунктове за приемане и предаване на газа.

Глава пета

Раздел I

БАЛАНСИРАНЕ НА ГАЗОПРЕНОСНАТА МРЕЖА

Чл.28 (1) Балансиране на газопреносната мрежа е физическо компенсиране на разликите между общите количества природен газ, доставени на входните точки на газопреносната мрежа и общите количества природен газ, изтеглени от газопреносната мрежа за същия период;

(2) Дисбаланс на мрежата е налице, когато общите входящи в мрежата количества природен газ, подадени от всички ползватели се различават от общите изходящи количества от мрежата през съответния ден;

(3) Балансирането на газопреносната мрежа се извършва на дневна база съгласно Правилата за балансиране на мрежата по чл. 22, ал. 2.

(4) В случай, че кумулативният дисбаланс надвиши определена от оператора граница, измерена в енергийни единици (положителна или отрицателна), което води до невъзможност да се балансира физически преносната система и/или се застраши целостта и безопасната ѝ експлоатация, операторът предприема действия съобразно раздел VI от „Правила за управление и технически правила на газопреносните мрежи”, приети с решение на ДКЕВР /обн., ДВ, бр.77 от 3.09. 2013 г./.

Раздел II

ВРЕМЕННИ МЕРКИ ЗА БАЛАНСИРАНЕ ДО ОПРЕДЕЛЯНЕ НА БАЛАНСЬОР, ДОСТИГАНЕ НА ДОСТАТЪЧНА ЛИКВИДНОСТ НА ПАЗАРА И СЪЗДАВАНЕ НА ДЕЙСТВАЩА БОРСА ЗА ЕНЕРГИЯ

Чл. 29. (1) По предложение на оператора на газопреносната мрежа ДКЕВР определя допустимия дневен толеранс за размера на разликите между количеството природен газ, подадено от даден ползвател на газопреносната мрежа на входните точки и количеството природен газ, изтеглено от този ползвател през изходните точки на мрежата за един газов ден и одобрява такси за дисбаланс за количествата природен газ извън определения толеранс.

Чл. 30. (1) Таксите при дисбаланс отразяват възможно най-точно разходите и не допускат кръстосано субсидиране между ползватели на мрежата и не възпрепятстват навлизането на нови участници на пазара.

(2) Методиката за изчисляване на такси при дисбаланс се одобрява от ДКЕВР по предложение на оператора на газопреносна мрежа и се обявява на интернет страницата на оператора на преносна мрежа.

(3) Таксите за дисбаланс са дължими от ползвателите на мрежата към Оператора на газопреносна мрежа.

Глава шеста

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПРЕНЕСЕНИТЕ КОЛИЧЕСТВА

Раздел I

Общи положения

Чл.31 (1) Преносният оператор извършва разпределение на природния газ, когато приетите и предадени количества природен газ от/на ползвателите на газопреносната мрежа в пунктовете за приемане/предаване на газа се измерва общо с количествата, приемани и предавани за друг(и) ползвател(и);

(2) На пунктовете за приемане на газа операторът на газопреносна мрежа и съседните оператори на газопреносна мрежа и доставящите предприятия полагат всички усилия за сключване на споразумение за Сметка за оперативно балансиране (СОБ). На база на това споразумение разпределението на преминалите количества по ползватели на пунктовете за предаване на газа е на принципа „разпределено количество е равно на заявено”.

(3) В споразуменията за СОБ по ал. 1 и ал. 2 се установява лимит за отклонението с натрупване между преминалите и заявените количества природен газ на всеки пункт за приемане на газа. Преминаването на лимита на съответния пункт дава право на оператора на газопреносна мрежа да прекрати действието на принципа за разпределение „разпределено количество е равно на заявено” и да приложи автоматично процедура за разпределение на количествата по ползватели пропорционално на заявките им, до възстановяването на лимита в определените граници.

(4) На пунктове за приемане на газа, на които няма сключено споразумение за Сметка за оперативно балансиране по ал.2 и до определяне на балансьор, достигане на достатъчна ликвидност на пазара и създаване на действаща борса за енергия разпределението се извършва съгласно процедурите, действащи за пунктовете за предаване на газа, посочени в чл. 32.

Чл.32 (1) В пунктовете на предаване на газа, разпределеното количество на ползвателите може да е повече или по-малко от заявеното, в резултат от потреблението на газ от клиентите, с които те имат договор за доставка и от процедурата за разпределение на газ за този пункт. В договорите за доставка между ползвателите на мрежата и клиентите на газ се договарят условията, по които клиента на газ прави заявки към своя доставчик и съответните неустойки при отклонение на заявките от реално потребените количества.

(2) Разпределението на количествата на пункт за предаване на газа се извършва по една от следните процедури по приоритет, както следва:

1. съгласно протокол между всички ползватели на пункта на база на сключено от тях споразумение за методика на разпределение на количествата;

2. с балансиращ(и) ползвател(и);

3. пропорционално на заявките;

(3) Операторът на преносна мрежа извършва предварително разпределение за предходния газов ден на процедурите по чл. 32, ал. 2, т. 2 и т. 3 до 09:00 часа на текущия газов ден;

(4) Ползвателите на пункта представят протокола по чл. 32, ал. 2, т. 1 не по-късно от 12 часа на текущия работен ден за разпределението на количествата от предходния ден. Протоколът трябва да е подписан от всички ползватели и сумарното количество по него трябва да е равно на показанието на уреда за търговско измерване.

(5) Ако протоколът по ал.3 не бъде представен в необходимия срок или не отговаря на изискванията, операторът извършва разпределението пропорционално на заявките;

(6) Всеки ползвател на мрежата за даден пункт на предаване на газа може да заяви статут на балансиращ ползвател;

(7) При повече от един балансиращ ползвател на един пункт на предаване на газа се прилага пропорционално разпределение между тях на количествата над заявените от другите ползватели. В този случай за останалите ползватели се разпределя количество, равно на заявеното.

(8) В случай, че на даден пункт се извършва разпределение съгласно чл.32, ал. 2, т. 1 и в следствие на появата на нови ползватели, напускането на съществуващи или по друга причина се стигне до отпадането или прекратяването на общото споразумение между всички ползватели, операторът автоматично прилага разпределение пропорционално на заявките. В този случай един или повече ползватели имат правото да заявят статут на балансиращ ползвател.

Раздел II

ПРЯКО ПРИСЪЕДИНЕНИ СЪОРЪЖЕНИЯ С ПОВЕЧЕ ОТ ЕДИН КЛИЕНТ НА ГАЗ.

Чл.33 (1) В случай, че в пункт за предаване на газ има повече от един клиент на газ със сключен договор за доставка на този пункт, собственикът на пряко присъединеното съоръжение се задължава:

- а) да монтира собствени изправни и метрологично проверени средства за измерване на всички клиенти на газ, присъединени към пряко присъединеното съоръжение;
- б) да поддържа за своя сметка в изправно състояние пряко присъединеното съоръжение и средствата за измерване;
- в) да отчита и предава на всички ползватели на мрежата с действащи договори за доставка на този пункт показанията на съответните средства за измерване;
- г) да приеме разликата между измерените количества природен газ със средството за търговско измерване на входа на пряко присъединеното съоръжение (изхода на газопреносната мрежа) и сумата от измерените количества на средствата за измерване, монтирани по б. а. Стойността на получената разлика природен газ е за сметка и се заплаща от собственика/собствениците на съоръжението;
- д) да предоставя данни от средствата за измерване, в съответствие с действащата нормативна уредба;
- е) по искане на ползвател на мрежата с действащ договор за доставка със съответния клиент на газ, след информиране на Оператора на газопреносната мрежа, да разпорежи и извърши ограничаване или спиране на подаването на газ за този клиент;
- ж) да спира подаването на газ към клиенти на газ, които нямат сключен договор за покупка на газ с нито един ползвател;
- з) да проверява метрологично уредите за измерване при всички клиенти съгласно действащите нормативни документи и стандарти, съобразно изискванията за уреди за търговско измерване.

(2) В случай на повече от един собственик, задълженията по ал.1 се изпълняват от:

1. всички съсобственици със солидарна отговорност,

или

2. един от собствениците, избран от всички съсобственици за гарантиращ клиент, чрез общо споразумение между тях,

или

3. трето лице, определено съгласно Договор между лицето и собственика (собствениците) на присъединеното съоръжение.

(3) В случай, че собственикът (собствениците) на пряко присъединени съоръжение не изпълнят условията по ал. 1, те се задължават да предоставят целия капацитет на съоръжението на оператора на газоразпределителна мрежа, притежаващ лицензия за разпределение в съответния регион, с изключение на необходимия за тяхно собствено потребление.

(4) В случаите по ал. 3 операторите на газоразпределителна мрежа заплащат капацитета на собственика (собствениците) на присъединено съоръжение по методика определена от ДКЕВР.

(5) В случаите по ал. 3 клиентите на газ заплащат цена за пренос на природен газ по пряко присъединените съоръжения на база на разходите на Оператора на газоразпределителна мрежа по поддръжката на конкретното пряко присъединено съоръжение по методика, одобрена от ДКЕВР.

(6) В случаите по ал. 3 операторите на газоразпределителна мрежа отчитат показанията на средствата за измерване на всички клиенти, в т.ч и собственика/собствениците на пряко присъединеното съоръжение. Тези средства за измерване са собственост на съответния оператор на разпределителната мрежа и са монтирани от него.

Глава седма

ФАКТУРИРАНЕ И ПЛАЩАНЕ. ГАРАНТИРАНЕ НА СДЕЛКИТЕ

Раздел I

Общи положения

Чл. 34. Всички сделки с природен газ за балансиране се отчитат в 8 ч. на деня, следващ отчетния и могат да се фактурират на дневна, седмична или месечна база, като стойността се определя на база на закупената и продадената балансираща енергия (природен газ).

Чл. 35. Балансьорът изготвя извлечения за сетълмент за сделките с природен газ за балансиране в съответствие с разработените и одобрени от ДКЕВР Общи условия на договорите за продажба и на договорите за изкупуване на природен газ за балансиране.

Чл. 36. Операторът на газопреносната мрежа предоставя информация за всеки период на сетълмент.

Раздел II

Фактуриране

Чл. 37. (1) Фактури по сделките за природен газ за балансиране се издават от Балансьора и от лицата по чл. 22, ал. 1 за количеството балансиращ природен газ, който са продали за съответния отчетен период.

(2) Извлеченията за сетълмент са неразделна част от издаваните фактури.

Чл. 38. Условието за плащане са съгласно обявените Правила за предоставяне на балансираща енергия и Общи условия на договорите за продажба и закупуване на природен газ за балансиране, одобрени от ДКЕВР.

Раздел III

Гарантиране на сделките за балансиране

Чл. 39. Лицата по чл. 22, ал. 1 предоставят в полза на балансьора гаранционно обезпечение за сделките, сключвани за балансиране, съгласно чл.23, ал.1 от настоящите Правила при сключването на договор за покупко-продажба на природен газ за балансиране.

Глава осма

КОМУНИКАЦИИ. ОБМЕН НА ИНФОРМАЦИЯ

Раздел I

Чл. 40. (1) Ползвателите на газопреносната мрежа са длъжни да осигурят техническо оборудване и софтуер за обмен на данни с оператора на газопреносната мрежа, телефонна връзка, телекс и факс, с възможност за 24-часова комуникация в денонощието.

(2) Разходите по ал. 1 са за сметка на лицата по ал. 1.

(3) Протоколите (вида за комуникация и обмен на данни) по ал. 1 се одобряват от оператора на газопреносната мрежа.

(4) Лицата по ал. 1 носят отговорност за опазване на паролите за права за достъп до информацията, предоставени им от оператора на газопреносната мрежа.

Чл. 41. Операторът на газопреносната мрежа информира лицата по чл.37, ал. 1 за препоръчителни стандарти и определя задължителни средства за сигурност и защита на информацията.

Глава девета

КОНТРОЛ ЗА СПАЗВАНЕ НА ПРАВИЛАТА

Чл.42. Контролът по спазването на тези правила се осъществява от ДКЕВР.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1. Тези правила са изготвени на основание чл. 173, ал. 1 от Закона за енергетиката и са приети от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране на основание чл. 21, ал. 1, т. 9 от Закона за енергетиката с решение №

§2. Настоящите правила се прилагат от 01.07.2014 г.

§3. Глава 4 се прилага след достигане на достатъчна ликвидност на пазара и създаване на действаща борса за енергия, но не по-късно от 01.01.2019 г., с изключение на чл.20, ал.2 и ал.3, чл.22, ал.2 и ал.3, чл.26 и чл.27, които се прилагат от 01.07.2014г.

§4. Временните мерки, предвидени в Глава 5, Раздел II се прилагат до достигане на достатъчна ликвидност на пазара и създаване на действаща борса за енергия, но не по-късно от 01.01.2019 г.